

РЕШЕНИЕ

№ 2516

гр. София, 17.05.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Е СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и първи април през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Иванка И.а

Членове: Петър Люб. Сантиров
Теодора М. Петрова

при участието на секретаря Елеонора Анг. Г.а
като разгледа докладваното от Теодора М. Петрова Въззивно гражданско дело № 20221100509990 по описа за 2022 година

С решение № 20046207 от 06.07.2022 г., постановено по гр.д. № 68034/2019 г. по описа на СРС, ГО, 180 състав, са отхвърлени предявените на основание чл. 178, ал. 1, т. 3 вр. с чл. 187, ал. 7 ЗМВР и чл. 86 ЗЗД искиове за осъждане на С.Д.В.Р. да заплати в полза на Г. И. Н. сумата от 1598 лева, представляваща възнаграждение за положен извънреден труд за периода 21.11.2016 г., - 21.11.2019 г., формиран след преизчисляване на положения от ищеца нощен труд с коефициент 1.143, ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба – 25.11.2019 г. до окончателно изплащане на сумата и сумата от 200 лева – мораторна лихва за периода 22.01.2017 г. – 21.11.2019 г. Със същото решение ищецът Г. И. Н. е осъден на основание чл. 78, ал. 3 вр. ал. 8 ГПК да заплати на С.Д.В.Р. сумата от 100 лева, представляваща разноски в производството пред СРС.

Срещу постановеното съдебно решение е депозирана въззивна жалба от ищеца – Г. И. Н.. Излага съображения, че решението е неправилно и незаконосъобразно. Твърди, че предвид празнотата в закона и липсата на регламентация по отношение на държавните служители в МВР за преизчисляване на нощния труд в дневен, по аналогия и субсидиарно

приложение следва да намери НСОПЗ. Поддържа, че в противен случай ищецът ще бъде поставен в неравностойно положение спрямо работниците и служителите, чиито правоотношения се регулират от КТ и НСОПЗ. Излага становище, че чл. 140 КТ намира приложени и в настоящия случай. Моли съда да отмени обжалваното решение. Претендира разноски.

В срока по чл. 263, ал. 1 ГПК не е постъпил отговор на въззивната жалба от ответника С.Д.В.Р..

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства и обсъди доводите на страните, с оглед разпоредбата на чл. 12 ГПК и чл. 235, ал. 2 ГПК, намира следното:

Първоинстанционният съд е сезиран с обективно кумулативно съединени иски с правно основание чл. 178, ал. 1, т. 3 вр. чл. 187, ал. 7 ЗМВР и чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

От представената и приложена по делото кадрова справка се установява, че през процесния период страните са били обвързани от валидно служебно правоотношение, като със заповед № 513з – 8620/06.10.2021 г. жалбоподателят е назначен на длъжност полицейски инспектор (оперативен дежурен) V степен в 02 сектор към отдел „Оперативен дежурен център“ – СДВР, която заема и към датата на издаване на справката – 27.04.2022 г.

Като писмено доказателство по делото е приета Справка за заплатеното допълнително възнаграждение за положен труд за времето от 22:00 ч. до 06:00 ч. и за положения извънреден труд от жалбоподателя, обхващаща периода от 01.11.2016 г. до 31.11.2019 г.

Съгласно заключението на вещото лице по допуснатата и приета в хода на първоинстанционното производство съдебно-счетоводна експертиза, което настоящият съдебен състав кредитира изцяло като обосновано и непротиворечиво, през процесния период ищецът е полагал труд на 24-часови смени, от 08:30 часа до 08:30 часа на следващия ден. Вещото лице посочва, че за периода от м. 11.2016 г. до м. 03. 2018 г., вкл. положеният от ищеца нощен труд се отчита и заплаща на тримесечен период, а за периода от м. 04.2018 г. до м. 11.2019 г., вкл. – се отчита и заплаща всеки месец. Съгласно заключението основното трудово възнаграждение на ищеца за периода 21.11.2016 г. – 31.12.2017 г. е в размер на 915 лева, за периода 01.01.2018 г. – 28.02.2018 г. – 945 лева, за периода 01.03.2018 г. – 31.12.2018 г. – 1026 лева, за

периода 01.01.2019 г. – 21.11.2019 г. – 1129 лева. Вещото лице посочва, че за процесния период ищецът е отработил 237 нощни смени, като положеният нощен труд възлиза на 1815 часа, които след превръщането им в дневен труд и преизчислени с коефициент 1.143, са в размер на 2075 часа. Посочено е, че разликата между часовете нощен труд и преизчислените часове от нощен труд в дневен труд е в размер на 260 часа, като ако същите представляват извънреден труд, то възнаграждението за тези 260 часа на база основното часово трудово възнаграждение на ищеца за процесния период, увеличено с 50 % възлиза на 2485,01 лева, като няма данни последното да е изплатено. Съгласно заключението размерът на законната лихва върху главниците на тримесечна основа е в размер на 347,58 лева.

При така установената фактическа обстановка, съдът приема от правна страна следното:

Въззивната жалба е подадена в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК, изхожда от процесуално легитимирана страна, като същата е допустима.

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

След извършена служебна проверка въззивният съд установи, че първоинстанционното решение е валидно и процесуално допустимо.

Спорните в производството въпроси са свързани с това дали при отчитане и заплащане на положените часове нощен труд са приложими разпоредбите на КТ и НСОПЗ – в частност разпоредбата на чл. 9, ал. 2 от визираната наредба, или се прилагат разпоредбите на специалния ЗМВР и издадените въз основа на него подзаконови нормативни актове.

Съгласно чл. 176 ЗМВР brutното месечно възнаграждение на държавните служители на МВР се състои от основно месечно възнаграждение и допълнителни възнаграждения. С нормата на чл. 178, ал. 1, т. 3 ЗМВР законодателят е предвидил към основното месечно възнаграждение на държавните служители да се изплащат и допълнителни възнаграждения за извънреден труд.

В разпоредбата на чл. 187, ал. 1 ЗМВР (в редакцията към ДВ бр. 81/2016 г.) е уредено, че нормалната продължителност на работното време на

държавните служители в МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица. В ал. 3 на посочената разпоредба е предвидено, че работното време на държавните служители работещи на 8-, 12- или 24-часови смени се изчислява сумирано за тримесечен период, като определянето на 24-часова смяна е по изключение и при работа на смени е възможно полагането на труд и през нощта между 22,00 и 6,00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период.

Нормата на чл. 179, ал. 1 ЗМВР предвижда заплащането на допълнително възнаграждение полагане на труд през нощта от 22,00 часа до 06,00 часа, като в ал. 2 на цитираната разпоредба е регламентирано, че условията и редът за изплащане на допълнителните възнаграждения се определят с наредба на министъра на вътрешните работи, а размерът им – с негова заповед.

Съгласно чл. 3, ал. 3 от издадената на основание чл. 187, ал. 9 ЗМВР и приложима към процесния период Наредба № 81213-776/29.07.2016 г./обн., ДВ, бр. 60 от 2.08.2016 г., в сила от 2.08.2016 г./, отменена с решение от 10.12.2019 г. по адм. д. № 8601/2019 г. на ВАС /влязло в сила и обнародвано на 14.01.2020 г. с ДВ, бр. 4/, , за държавните служители в МВР е възможно полагането на труд и през нощта между 22,00 и 6,00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период.

Към процесния период са приложими издадените на основание чл. 179, ал. 2 ЗМВР Наредба № 81213-908/02.08.2018 г. и Наредба № 81213-1059/26.09.2019 г. за условията и реда за изплащане на допълнителни възнаграждения на държавните служители в министерството на вътрешните работи за научна степен, за полагане на труд през нощта от 22, 00 до 6, 00 ч., за полагане на труд на официални празници, за времето на разположение и за изпълнение на специфични служебни дейности. В чл. 9 на всяка една от наредбите по идентичен начин е уредено заплащането на допълнително възнаграждение за нощен труд на държавните служители за всеки отработен нощен час или за част от него от 22,00 до 6,00 часа.

В нито един от горепосочените подзаконовни нормативни актове не е предвидена хипотеза за преизчисляване на нощния труд в дневен. Такава се съдържа в чл. 31, ал. 2 от Наредба № 81213-407/11.08.2014 г., действала в периода 19.08.2014 г. - 02.06.2015 г. , но същата е неприложима в настоящия

случай.

В Тълкувателно решение № 1 от 15.03.2023 г. по тълк. д. № 1/2020 г., ОСГК на ВКС са дадени задължителни на основание чл. 130 ЗСВ, разяснения по въпросите, свързани с отчитането и заплащането на часовете нощен труд, положени от служителите на МВР. Съгласно мотивите на цитираното тълкувателно решение, за да се приложи правна уредба по аналогия, съгласно чл. 46, ал. 2, изр. 1 ЗНА, следва да е налице празнота в закона. Прието е, че ЗМВР не съдържа такава празнота относно продължителността на работното време на служителите в МВР, изразено в брой на часовете. С императивната норма на чл. 187, ал. 1 ЗМВР е предвидена нормалната продължителност на работното време от 8 часа, като по смисъла на чл. 187, ал. 1 ЗМВР, "8 часа дневно" означава 8 астрономически часа, независимо от частта на денонощието, в която работният ден се разполага - през деня, в неговата "светла" част и през нощта - в неговата "тъмна" част, в последната хипотеза от 22,00 часа до 6,00 часа. След съпоставяне на нормите на чл. 187, ал. 1 и ал. 3 ЗМВР с чл. 140 КТ се достига до извод, че в ЗМВР е установена по-голяма продължителност на работното време на нощния труд на служителите на МВР в сравнение с тази на работниците и служители по трудово правоотношение, което се аргументира с основните функции на МВР, регламентирани в чл. 2, ал. 1 ЗМВР, а именно – защита на правата и свободите на гражданите, противодействие на престъпността, защита на националната сигурност, опазване на обществения ред, пожарна безопасност и защита на населението.

Със същия тълкувателен акт ВКС е възприел, че като делегиращи законови норми чл. 179 и чл. 187, ал. 9 ЗМВР предвиждат условията и редът за полагане на нощен труд, в това число отчитането и заплащането му да се извършват със съответните актове – наредба и заповед на министъра на вътрешните работи, като с последната се определя размера на възнаграждението за положен нощен труд. В мотивите на тълкувателното решение е възприето разбирането, че в липсата на разпоредба в издадените на основание ЗМВР подзаконов нормативни актове, аналогична на чл. 9, ал. 2 НСОПЗ не представлява празнота в закона, а е обусловено от липсата на законодателна воля за преобразуване на нощни часове в дневни.

Както ВКС е отбелязал случаите по ЗМВР и по КТ не са сходни, а различни, като приложението на НСОПЗ към специфичните служебни правоотношения не би обезпечило не би обезпечило постигане на законова цел доколкото методите на регулиране на отношенията и заложената в ЗМВР воля на законодателя е да се прилага еднаква продължителност на работното време през деня и нощта, а именно 8 часа дневно, независимо от частта на денонощието, в която се разполага работният ден. ВКС е застъпил становището, че законодателят е имал предвид разбирането за спецификата на служебните правоотношения и равенството на гражданите пред закона и в този смисъл, посочва, че по отношение на неблагоприятните последици от

полагането на нощен труд от служителите на МВР съществуват компенсаторни механизми, а именно – допълнително възнаграждение за прослужено време - чл. 178, ал. 1, т. 1 ЗМВР, по-голяма основен платен годишен отпуск /чл. 189, ал. 1 ЗМВР/, обезщетение при прекратяване на служебно правоотношение /чл. 234, ал. 1 ЗМВР/, по-благоприятен режим за заплащане на извънреден труд /чл. 187, ал. 5, 6 и 7 ЗМВР/, липса на задължение за заплащане на осигурителни вноски и по-благоприятни условия за придобиване право на пенсия /чл. 69, ал. 2 КСО/, пенсиониране при условията на I категория труд /чл. 69 КСО/ и др.

В този смисъл не могат да бъдат споделени доводите, наведени във въззивната жалба, че за процесния период е налице празнота в закона и субсидиарно приложение следва да намери чл. 9 от Наредбата на структурата и организацията на работната заплата (НСОРЗ), както и изложените аргументи за поставянето в неравностойно положение на държавните служители по ЗМВР спрямо работниците и служителите, чиито трудови правоотношения се регулират от КТ и НСОПЗ. Неотнормирана е и цитираната във въззивната жалба разпоредба на чл. 67, ал. 3 ЗДсл, доколкото допълнителните възнаграждения на държавните служители в МВР изрично са уредени в чл. 179 ЗМВР.

По отношение на твърдението на жалбоподателя, че разпоредбата на чл. 188, ал. 2 ЗМВР, която предвижда, че държавните служители, които полагат труд за времето между 22,00 часа и 6,00 часа се ползват със специалната закрила по КТ, всъщност препраща към чл. 140 КТ не може да бъде споделено. В чл. 140 КТ е уредена нормалната продължителност на седмичното и дневното работно време през нощта при 5-дневна работна седмица, а не се отнася до хипотези на специална закрила. Посочената разпоредба от КТ е неприложима по отношение на държавните служители в МВР, доколкото по отношение на тях действат специални разпоредби регламентиращи продължителността на полагания труд.

С дадените в горепосоченото тълкувателно решение разяснения, касационният съд е взел предвид и цитираното от жалбоподателя решение на Съда на Европейския съюз по дело № C-262/2020. С решението по това дело се приема, че Директива 2003/88/ЕО не съдържа указание за дадена разлика или съотношение между нормалната продължителност на нощния труд и нормалната продължителност на труда през деня. Следва обаче да се следи за това за полагашите труд през нощта да има други мерки за защита под

формата на продължителност на работното време, заплащане, обезщетения или сходни придобивки, които позволяват да се компенсира особената тежест на този вид труд. В посоченото решение Съда на Европейския съюз приема, че член 8 и чл. 12, б. "а" от Директивата следва да се тълкуват в смисъл, че не се налага да се приема национална правна уредба, която да предвижда, че нормалната продължителност на нощния труд за работниците от публичния сектор като полицаите и пожарникарите, е по-кратка от предвидената за тях нормална продължителност на труда през деня.

Съдът на Европейския съюз е обосновал и извод, че чл. 20 и чл. 31 от Хартата на основните права на Европейския съюз трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат определената в законодателството на държава-членка нормална продължителност на нощния труд от седем часа за работниците в частния сектор да не се прилага за работниците в публичния сектор, вкл. за полицаите и пожарникарите, ако такава разлика в третирането се основава на обективен и разумен критерий, т.е. е свързана с допустима от закона цел на посоченото законодателство и е съразмерно на тази цел. Както беше посочено по-горе, тази цел е заложена в разпоредбата на чл. 2, ал. 1 ЗМВР и разликата в третирането е съизмеримо с нея.

Не може да бъде възприето твърдението на жалбоподателя, че предвидените в ЗМВР компенсаторни механизми нямат предназначението на други мерки за защита, които позволяват да се компенсира особената тежест на полагания от тях нощен труд, които съгласно горесцитираното решение на Съда на Европейския съюз следва да са налични, за да е допустимо национална правна норма да установява различна продължителност на нощния труд за служители на МВР. Като аргументи, подкрепящи тезата му, жалбоподателят е посочил, че посочените компенсаторни механизми се отнасят до всички служители на МВР, включително и тези, които не полагат нощен труд. Тези аргументи не могат да бъдат споделени доколкото законодателят е отчел изключителната специфика на служебните правоотношения с държавните служители в МВР, уредил ги е специален закон, отделно от служебните правоотношения с останалите държавни служители. В този смисъл се налага извод, че при предвиждането на компенсаторните механизми са отчетени и взети предвид всички характеристики и особености на полагания от държавните служители на МВР труд, в това число и тежестта на нощния такъв.

С оглед гореизложеното, предявеният иск е неоснователен, което обуславя и неоснователност на акцесорната претенция за заплащане на мораторна лихва.

Тъй като изводите на въззивната инстанция съвпадат с тези на Софийския районен съд, първоинстанционното решение следва да бъде потвърдено.

При този изход на спора на основание чл. 78, ал. 3 вр. ал. 8 ГПК на въззиваемата страна следва да се присъдят разноски в размер на 100,00 лева.

Воден от гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 4127 от 03.05.2022 г., постановено по гр. д. № 63072/2021 г., по описа на СРС, 177 състав.

ОСЪЖДА Г. И. Н., ЕГН *****, да заплати на С.Д.В.Р., на основание чл. 78, ал. 3 вр. ал. 8 ГПК сумата от 100,00 (сто) лева, представляваща възнаграждение за юрисконсулт.

Решението не подлежи обжалване, на основание чл. 280, ал. 3, т. 3 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____